

Raport ewaluacyjny

Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne

Instytucja realizująca projekt:

Teatr Baj

Ewaluator:

Piotr Walicki – Centrum Inwencji

Edukacyjnych

Warszawa 10.11.2016

Spis treści

Wprowadzenie	3
O projekcie	3
Przedmiot i cel ewaluacji.....	7
Kluczowe wnioski	9
Wyniki ewaluacji.....	11
Załącznik 1 – ankieta ewaluacyjna dla Partnerów projektu.	14
Załącznik 2 – scenariusz warsztatów ewaluacyjnych.....	20
Załącznik 3 – Wypowiedzi uczniów po zwiedzaniu i udziale w warsztatach teatralnych w Teatrze Baj24	

Wprowadzenie

Projekt Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne to partnerstwo między Teatrem Baj a publicznymi i społecznymi instytucjami edukacyjnymi, artystycznymi oraz pomocowymi, które działają na terenie warszawskiej Pragi. Teatr Baj postawił sobie za cel być inicjatorem wymiany wiedzy o potrzebach dzieci i młodzieży oraz o możliwościach działania na ich rzecz.

O projekcie

Projekt realizowany był w okresie od 1 kwietnia do 15 listopada 2016 roku.

Pomysłodawcą i koordynatorem projektu był Teatr Baj.

Partnerami w projekcie byli:

- Fundacja Pozytywna Praga
- Gimnazjum nr 31 z Oddziałami Integracyjnymi im. Rotmistrza Witolda Pileckiego
- Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 73 im. Króla Stefana Batorego
- Szkoła Podstawowa nr 258 im. gen. Jakuba Jasińskiego
- Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL
- Stowarzyszenie Praktyków Dramy STOP-KLATKA
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Praga-Północ

Cele projektu:

- zwiększenie szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży w wieku 0-26 lat i ich rodzin poprzez wzmocnienie kompetencji społecznych, opiekuńczo-wychowawczych, wsparcie edukacyjne i psychologiczne rodziców, m.in. poprzez tworzenie i wspieranie Lokalnych Systemów Wsparcia,
- wsparcie szkół w organizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych rozwijających talenty i redukujących deficyty rozwojowe uczniów, realizowane w korelacji z Lokalnymi Systemami Wsparcia,
- zapoczątkowanie wieloletniej współpracy łączącej promocję edukacyjnych narzędzi teatralnych z podniesieniem świadomości kulturalnej w dzielnicy.

Rezultaty projektu:

Rezultaty ilościowe	Rezultaty jakościowe
Przeprowadzenie trzech warsztatów dla ponad czterdziestu przedstawicieli Partnerów.	<p>Wymiana doświadczeń Partnerów projektu, dzielenie się wiedzą. Zapoznanie się z metodami pracy teatralnej, metodami dramy oraz metodami pracy ze społecznością lokalną.</p> <p>Integracja i poznanie się przez partnerskie organizacje działające na rzecz dzieci, młodzieży i ich rodzin na Pradze.</p>
Wizyty sześciu grup dzieci i młodzieży z placówek Partnerów w Teatrze Baj.	<p>Przybliżenie dzieciom i młodzieży działającego w ich sąsiedztwie Teatru Baj, w tym pokazanie kulisów pracy aktorów.</p> <p>Umożliwienie zdobycia nowych umiejętności podczas udziału w warsztatach prowadzonych przez aktorów teatralnych.</p> <p>Zwiększanie kompetencji społecznych uczestników.</p> <p>Integracja i dobra zabawa uczestników.</p>
Przeprowadzenie dwóch spotkań w ramach wakacyjnego „Projektu Prywatka”, w których udział wzięło około 40 dzieci i młodzieży.	<p>Zwiększanie kompetencji społecznych uczestników.</p> <p>Integracja i dobra zabawa uczestników.</p> <p>Rozwijanie talentów dzieci i młodzieży.</p>

<p>Przeprowadzenie na terenie placówek Partnerów szeregu warsztatów dla dzieci i młodzieży. Uczestniczące w warsztatach grupy m.in. przygotowywały według własnych pomysłów krótkie przedstawienia teatralne.</p>	<p>Nabywanie przez uczestników umiejętności z zakresu technik teatralnych, dramowych, animacji pacynkami, ceramicznych.</p> <p>Rozwijanie talentów dzieci i młodzieży.</p> <p>Zwiększanie kompetencji społecznych uczestników.</p> <p>Integracja uczestników.</p>
<p>Organizacja na terenie Teatru Baj uroczystego podsumowania projektu. Brało w nim udział około 150 uczestników. Na głównej scenie odbyło się sześć występów przygotowanych przez dzieci i młodzież z grup Partnerów projektu. W foyer teatru została przygotowana i prezentowana wystawa prac ceramicznych, które powstały w trakcie zajęć.</p>	<p>Wzmocnienie poczucia własnej wartości wszystkich uczestników poprzez prezentację swoich dokonań.</p> <p>Zwiększanie kompetencji społecznych uczestników oraz rozwijanie talentów dzieci i młodzieży.</p> <p>Integracja uczestników.</p> <p>Promocja projektu, pracy uczestników i Partnerów.</p>
<p>Opracowanie i wydanie publikacji podsumowującej projekt, która zawiera m.in. przygotowane w jego trwania scenariusze – jako przykłady edukacyjnego wykorzystania narzędzi teatralnych i dramowych.</p>	<p>Zebranie i dzielenie się doświadczeniami zdobytymi w trakcie projektu.</p> <p>Wzmocnienie poczucia własnej wartości wszystkich uczestników poprzez pokazanie ich dokonań.</p> <p>Promocja narzędzi teatralnych w pracy edukacyjnej.</p> <p>Promocja partnerstwa i jego działań.</p>

Działania projektu:

- Wizyta pilotażowa grupy dzieci z Centrum Aktywności Lokalnej w Teatrze Baj.
- Warsztaty dramowe prowadzone przez Stowarzyszenie Praktyków Dramy Stop-Klatka dla przedstawicieli Partnerów projektu.
- Warsztaty animacji pacynki prowadzone przez aktorów Teatru Baj dla Partnerów projektu.
- Warsztaty dla partnerów projektu o metodach pracy ze społecznością lokalną prowadzone przez Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL.
- Wizyty sześciu grup uczniów z placówek Partnerów w Teatrze Baj obejmujące zwiedzanie i udział w warsztatach animacji lalek.
- Przeprowadzenie dwóch spotkań pod hasłem „Projekt: Prywatka” w ramach akcji „Lato w mieście” dla partnerskiej Szkoły Podstawowej nr 258 we współpracy z Teatrem Baj, Stowarzyszeniem Stop-Klatka i Stowarzyszeniem CAL.
- Realizacja dla uczniów, na terenie placówek Partnerów, warsztatów teatralnych przy wsparciu aktorów Teatru Baj.
- Przeprowadzenie dwóch warsztatów ceramicznych przez Fundację Pozytywna Praga.
- Przeprowadzenie na terenie placówek Partnerów warsztatów dramowych przez Stowarzyszenie Stop-Klatka.
- Wizyty grupy dzieci i młodzieży z placówek Partnerów na warsztatach teatralnych w Teatrze Baj.
- Organizacja i przeprowadzenie uroczystego spotkania podsumowującego przebieg projektu, w ramach którego wystawiane są przedstawienia przygotowane przez uczestniczące w projekcie dzieci i młodzież. Prezentowana jest także wystawa prac ceramicznych.

Przedmiot i cel ewaluacji

Przedmiotem ewaluacji projektu „Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne” jest ocena działań realizowanych w jego trakcie pod kątem poniżej opisanych podstawowych kryteriów ewaluacyjnych. Ewaluacja ma charakter ewaluacji on-going (realizowanej w trakcie trwania projektu) z elementami ex-post (ocena wpływu i trwałości rezultatów po zakończeniu poszczególnych działań projektu). Z uwagi na nastawienie pomysłodawców projektu na chęć i potrzebę w miarę możliwości jego kontynuacji, ewaluacja ma także charakter formatywny, tak by wnioski z niej płynące pozwoliły w przyszłości na pełniejsze osiągnięcie założonych celów oraz ich efektywniejszą realizację.

W celu zaobserwowania i uchwycenia w ewaluacji takich By uchwycić takie rzeczy jak nawiązywanie relacji, zaangażowanie czy współpracę, zaplanowano, by ewaluacja opierała się o obserwację zarówno warsztatów dla Partnerów, jak i dla dzieci i młodzieży. Zbieranie informacji przez obserwację trwało przez cały czas realizacji projektu. Drugim źródłem zbierania danych były ankiety. Uczniowie biorący udział w warsztatach teatralnych w trakcie wizyty w Teatrze Baj wypełniali miniankiety, w których mogli opisać, co najbardziej podobało im się w tych działaniach. Partnerzy wypełniali ankiety ewaluacyjne pod koniec projektu, tak aby mogli dokonać całościowej oceny projektu.

Obszary objęte ewaluacją projektu:

- Działania prowadzone w ramach projektu: wymiana doświadczeń, metod pracy, działania integracyjne oraz aktywizujące.
- Rezultaty projektu: przygotowanie spektakli teatralnych i dramowych, wystawa prac artystycznych wykonanych przez uczestników, opracowanie scenariuszy edukacyjnych, przeprowadzone działania i opracowanie innych materiałów.
- Wpływ projektu: wpływ na zmiany postaw uczestników, kontynuację współpracy i powstanie partnerstw, kontynuację działań oraz podniesienie kompetencji uczestników projektu.

Ewaluacja angażowała:

- koordynatora projektu,

- wychowawców, pedagogów, animatorów i aktorów zaangażowanych w projekt ze strony wszystkich Partnerów,
- młodzież zaangażowaną w działania,
- ewaluatora projektu.

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety ewaluacyjne wypełnianie przez Partnerów projektu,
- krótkie ankiety oceniające pobyt w Teatrze Baj wypełnione przez dzieci i młodzież,
- obserwacja uczestnicząca spotkań i warsztatów Partnerów projektu,
- obserwacja uczestnicząca działań realizowanych dla uczestników projektu,
- Warsztat – spotkanie ewaluacyjne dla Partnerów projektu.

Ankiety ewaluacyjne wypełniane przez Partnerów oraz ankiety wypełniane przez dzieci i młodzież były anonimowe. Ankiety zbierano w czerwcu 2016 r., w momencie wizyt grup w Teatrze Baj oraz w listopadzie 2016 r. kiedy trwały warsztaty dla uczestników w placówkach Partnerów. Obserwacja spotkań Partnerów i warsztatów dla uczestników trwała przez cały okres projektu. Działania ewaluacyjne, zbieranie danych oraz ich analiza i opracowanie prowadzone było przez osobę zewnętrzną.

Kluczowe wnioski

- Zafunkcjonowała dobra współpraca Partnerów w ramach projektu. Prawie wszystkie wypowiedzi uczestników po projekcie odnosząc się do płynących z niego korzyści wskazywała właśnie na nawiązanie współpracy i płynącą z tego wymianę doświadczeń oraz metod pracy. Chęć kontynuowania współpracy na pięciostopniowej skali (1 – „zdecydowanie nie”, 5 – „zdecydowanie tak”) Partnerzy określali na 4 lub 5.
- Bardzo dobrze oceniana była warsztatowa wymiana metod pracy między Partnerami. W ankietach ewaluacyjnych wśród korzyści wymieniane były przez wszystkich partnerów nabycie nowych kompetencji i doświadczeń. Wypowiedzi dotyczące warsztatów odnosiły się zarówno do technik pracy związanych bezpośrednio z teatrem: *„Nauczyłam się wykorzystywać techniki teatralne w pracy z uczniami. Zdobyłam nowe umiejętności pozwalające motywować uczniów do wysiłku”*. Ale także do szerszego kontekstu umiejętności pracy z uczniami: *„Poznałam również ciekawe metody działań, prowadzących do integracji grupy i motywujących uczniów”*. Bezpośrednia obserwacja i rozmowa z uczestnikami warsztatów wskazywała na żywe zainteresowanie nowymi formami pracy z podopiecznymi, osiągnięty więc został cel pośredni polegający na pobudzeniu nowych zainteresowań Partnerów.
- Kluczowym celem edukacyjnym, zdefiniowanym przez Partnerów na starcie projektu, było wzmocnienie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży, poprzez oddziaływania pedagogiczne i artystyczne kształtujące między innymi umiejętność otwierania się na emocje, radzenie sobie z nimi, budowanie poczucia pewności i bezpieczeństwa w grupie. W projekcie udało się zmierzyć z tym szerokim i trudnym zagadnieniem. Wybierana przez uczniów tematyka, jak i ich zaangażowanie w trakcie pracy teatralnej pozwala sądzić, że było to ważne przeżycie dla uczniów, jedna z osób prowadzących o warsztatach wyraziła opinię: *„Była to możliwość wejścia w rolę i próby poczucia emocji towarzyszących ludziom w różnych sytuacjach, bez zaburzania poczucia bezpieczeństwa uczniów”*. Inna wypowiedź wskazuje na zaangażowanie: *„Uczniowie sięgali po swoje doświadczenia. Przygotowując scenki rozmawiali i zastanawiali się nad różnymi rozwiązaniami problemu”*.

- Zdecydowanie pozytywnie wychodzi ocena wykorzystania form pracy teatralnej, dramowej w oddziaływaniach pedagogicznych (co było ważnym założeniem projektu). Stworzono warunki do rozwoju kompetencji społecznych, aktywności twórczej oraz wrażliwości uczniów. Teatralne i dramowe formy wyrazu, ekspresji ciała wciągnęły i zaangażowały w równym stopniu nauczycieli, pedagogów oraz dzieci i młodzież. Poziom ciekawości jakie wzbudziły wszystkie warsztaty wśród uczniów na pięciostopniowej skali (1 – „zdecydowanie nie”, 5 – „zdecydowanie tak”) Partnerzy określali 5, w dwóch przypadkach na 4. Na podobnym poziomie oceniane było zainteresowanie uczniów udziałem w działaniach teatralnych.

Zarówno warsztaty teatralne, jak i dramowe, uważam za bardzo przydatne. Otrzymałam materiały i cenne wskazówki, z których zamierzam skorzystać, aby podnieść efektywność swojej pracy.

Wymienione najbardziej wartościowe elementy warsztatów dla uczniów:

- *pokonanie bariery nieufności*
- *otwarcie się na siebie osób działających w grupie*
- *pokonanie wewnętrznych oporów przed pozostałymi członkami grupy*
- *pokonanie barier w pracy ze słowem i z ciałem w działaniach teatralnych*
- *deklarowana chęć dalszej pracy i spotkań*

- Możliwość zaprezentowania na deskach teatru, przed publicznością wypełnioną po brzegi, efektów pracy przez dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które często czują się „gorsze” od rówieśników, stanowi formę wielostronnego rozwoju własnej osobowości i przyczynia się do pozytywnego kreowania obrazu własnej osoby.
- Zrealizowane w ramach projektu działania odpowiadały rzeczywistym potrzebom uczestników projektu i były w pełni dostosowane do ich możliwości fizycznych i psychicznych.
- Sugerowane zmiany w projekcie:
  - Przynajmniej 5-krotnie większa liczba warsztatów dla dzieci, która pozwoliłaby na budowanie relacji z dziećmi
  - W budowaniu pewności siebie mogłyby pomóc kolejna pula warsztatów, w których uczestnicy powyższych mogliby się podzielić nabytą wiedzą, umiejętnościami
  - Długość projektu przynajmniej 3-letnia.

Mam poczucie, że wszystkie spotkania zespołu projektowego / „komitetu“, które odbyłyśmy i odbyliśmy były zorganizowane przez koordynatorkę projektu z dużą dbałością o komfort osób w nich uczestniczących. Na każde ze spotkań przygotowane były podsumowania lub materiały do pracy, pomiędzy spotkaniami był stały kontakt telefoniczny lub mailowy.

Uczniowie na kolejnych zajęciach coraz bardziej czuli sens tych warsztatów i dążyli do wspólnego celu. Rozmawiali też o spektaklu, który tworzą pomiędzy zajęciami. Początkowo trudno było im wchodzić w role i w ćwiczenia dramowe, ale z czasem przełamywali swoje obawy i wszyscy uczestniczyli w działaniach.

Tak, spektakl, który tworzyliśmy podczas zajęć powstał na bazie improwizacji uczniów inspirowanych ich prawdziwymi doświadczeniami i obserwacjami.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - różnorodność Partnerów, - doświadczenie Partnerów, - ich potencjał, - różnorodność technik współpracy, - bliskość partnerów, - ciekawa, aktualna i ważna tematyka, - zaangażowanie się ludzi z olbrzymią z pasją.	<ul style="list-style-type: none"> - za mało czasu i za mało warsztatów dla Partnerów, - niezgrany harmonogram Partnerów - dla teatru był to lepszy czas niż dla szkół, - za krótki czas realizacji projektu.

Wyniki ewaluacji

Opinie od przedstawicieli Partnerów w projekcie „Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne” były zbierane za pomocą ankiety,

Ankieta podzielona została na dwie części. Część pierwsza skierowana była do osób, które już brały udział w spotkaniach i warsztatach dla Partnerów. Natomiast część druga do wszystkich osób, które miały możliwość uczestniczyć w warsztatach dla dzieci i młodzieży jako prowadzący lub obserwatorzy.

Celem pierwszej części ankiety było uzyskanie informacji dotyczących:

- Dostrzeżonych przez uczestników korzyści wynikających z realizacji projektu.

- Nabycia przez uczestników wiedzy lub umiejętności, które mogą być wykorzystywane w aktywności zawodowej.
- Zdobywania nowych doświadczeń i poszerzenia horyzontów pedagogicznych.
- Nowych inicjatyw wyrastających na kanwie projektu.
- Poziomu zadowolenia z udziału w warsztatach.
- Dostrzeżonych przez uczestników elementów projektu, które warto poprawiać.
- Chęci dalszej współpracy z Partnerami.

Celem drugiej części ankiety było uzyskanie informacji dotyczących:

- Oceny atmosfery i zaangażowania uczniów w zorganizowane warsztaty.
- Próby oceny poziomu „wchodzenia” i refleksji uczniów w proponowaną tematykę warsztatów – emocje związane z codziennymi doświadczeniami życiowymi, poczuciem własnej wartości i interakcji w grupie.
- Zebranie obserwacji dotyczących zmian, jakie mogły zachodzić w grupach uczniów w trakcie wydarzeń realizowanych w ramach projektu.

Jakie korzyści wymieniali Partnerzy płynące z realizacji projektu.

- Wymiana metod i doświadczeń w pracy pedagogicznej i teatralnej. Najczęściej wymienianą korzyścią było poznanie nowych metod pracy. Wskazywano, że wiedza ta bezpośrednio przełoży się na poszerzenie perspektyw rozwojowych dzieci i młodzieży, z którymi partnerzy pracują.
- Podniesienie własnych kompetencji, jak i możliwości otwarcia działania własnej instytucji. Warto tu podkreślać silną motywację przedstawicieli Partnerów do działania i chęci do rozwoju, może więc to oznaczać także szansę na rozwój całej placówki.
- Nawiązanie nowych relacji, zarówno na poziomie personalnym, jak i instytucjonalnym. Stworzenie możliwości, by dać się poznać i promować w otoczeniu.

Załącznik 1 – ankieta ewaluacyjna dla Partnerów projektu.

Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne

Ankieta ewaluacyjna

Szanowni Państwo,

w związku ze zbliżającym się zakończeniem projektu „Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne”, zwracamy się z prośbą do wszystkich osób mających wkład w jego przebieg, o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.

Część I „Projekt”

1. Proszę wymienić najważniejsze korzyści płynące z realizacji projektu.

a)

---

b)

---

c)

- 2. Czy podczas realizacji projektu zdobył/ła Pan/Pani jakąś wiedzę, umiejętności, które mogą przydać się w pracy zawodowej?**

Nie / Trudno powiedzieć / Jeżeli tak, to proszę wymienić

- 3. Czy realizacja projektu sprawiła, że w Pana/Pani placówce powstały pomysły na inne, własne działania, rozwijające to, co zainicjował projekt? Jeżeli tak, to proszę je wymienić.**

- 4. Jak Pan/Pani ocenia przydatność warsztatów przygotowanych dla partnerów?
Można odnieść się do jednego wybranego warsztatu lub wszystkich w sposób ogólny.**

5. Co należałoby zmienić, nad czym popracować, organizując kolejną edycję takiego projektu?

6. Czy po zakończeniu projektu chciałby/chciałaby Pan/Pani kontynuować współpracę z którymś z partnerów?

Zdecydowanie nie   1   2   3   4   5   Zdecydowanie tak

7. Miejsce na własne uwagi.

Część II „Warsztaty dla uczniów, uczniowie”

8. Czy atmosfera na warsztatach/zajęciach dla uczniów była dobra, panowały przyjazne relacje?

Zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 Zdecydowanie tak Trudno powiedzieć

9. Czy na warsztatach dla uczniowie czuli się swobodnie?

Zdecydowanie nie 1 2 3 4 5 Zdecydowanie tak Trudno powiedzieć

10. Czy uczniowie angażowali się w trakcie zajęć, warsztatów, prób?

W ogóle	W niewielkim stopniu	W umiarkowanym stopniu	Raczej w dużym stopniu	W bardzo dużym stopniu	Trudno powiedzieć
---------	----------------------	------------------------	------------------------	------------------------	-------------------

11. Czy uczniowie w trakcie prowadzonych zajęć przeżywali odgrywane przez siebie postaci i potrafili zaangażować się w ich sytuację?

W ogóle	W niewielkim stopniu	W umiarkowanym stopniu	Raczej w dużym stopniu	W bardzo dużym stopniu	Trudno powiedzieć
---------	----------------------	------------------------	------------------------	------------------------	-------------------

12. Co było Pana/Pani zdaniem najbardziej wartościowym elementem, który można było zaobserwować w odczuciach, interakcjach uczniów w trakcie zajęć i warsztatów?

13. Czy z Pana/Pani obserwacji w trakcie warsztatów pojawiła się sytuacja, w której wywiązała się między uczniami dyskusja lub została odgrywana scenka związana z ich codziennymi doświadczeniami życiowymi, emocjami lub poczuciem własnej wartości?

14. Czy dostrzegł/ła Pan/Pani, że udział uczniów w zajęciach, warsztatach zmienił ich otwartość/empatia na innych członków grupy?

Zdecydowanie się zmniejszyła	Raczej się zmniejszyła	Pozostała bez zmian	Raczej wzrosła	Zdecydowanie wzrosła	Trudno powiedzieć
------------------------------	------------------------	---------------------	----------------	----------------------	-------------------

15. Czy dostrzegł/ła Pan/Pani, że po udziale uczniów w warsztatach zmienił się poziom współpracy/umiejętności kooperacji w grupie?

Zdecydowanie się zmniejszył	Raczej się zmniejszył	Pozostał bez zmian	Raczej wzrósł	Zdecydowanie wzrósł	Trudno powiedzieć
-----------------------------	-----------------------	--------------------	---------------	---------------------	-------------------

16. Czy dostrzegł/ła Pan/Pani, że po udziale uczniów w warsztatach zmieniły się ich umiejętności rozróżniania/oceny dobrych i złych zachowań?

Zdecydowanie się zmniejszyły	Raczej się zmniejszyły	Pozostały bez zmian	Raczej wzrosły	Zdecydowanie wzrosły	Trudno powiedzieć
------------------------------	------------------------	---------------------	----------------	----------------------	-------------------

17. Czy dostrzegł/ła Pan/Pani, że po udziale uczniów w warsztatach zmieniło się ich zainteresowanie udziałem w działaniach teatralnych?

Zdecydowanie się zmniejszyła	Raczej się zmniejszyła	Pozostała bez zmian	Raczej wzrosła	Zdecydowanie wzrosła	Trudno powiedzieć
------------------------------	------------------------	---------------------	----------------	----------------------	-------------------

18. Czy według Pana/Pani były to ciekawe zajęcia dla uczniów?

Zdecydowanie nie   1   2   3   4   5   Zdecydowanie tak   Trudno powiedzieć

19. Miejsce na uwagi własne dotyczące uczniów i warsztatów dla uczniów.

Załącznik 2 – scenariusz warsztatów ewaluacyjnych.

Scenariusz warsztatów podsumowujących przeprowadzone działania przez partnerów w projekcie

„Praskie partnerstwa pedagogiczno-teatralne”.

Termin i miejsce realizacji:

18.10.2016, godz. 17:00-20:00

Szkoła Podstawowa nr 73 ul. Białostocka 12/16

Cele warsztatów:

1. Podsumowanie przez partnerów informacji o stopniu realizacji projektu: przeprowadzonych działań, dostrzeżonych potencjałów oraz zagrożeń.
2. Omówienie i ocena działań zrealizowanych dla dzieci i młodzieży.
3. Dyskusja o osiągnięciu celu pedagogicznego projektu: wzmacnianie poczucia własnej wartości uczestniczących dzieci i młodzieży.
4. Omówienie sposobu komunikacji pomiędzy partnerami oraz dalszego rozwijania partnerstwa.
5. Dyskusja nad szczegółowym planem finałowego spotkania projekt.

Przebieg warsztatów:

1. Wprowadzenie

Cel:

- przywitanie uczestników,
- przedstawienie celów i harmonogramu spotkania,
- zebranie pomysłów/ potrzeb uczestników odnośnie kwestii poruszanych na spotkaniu.

Opis:

Dziesięć minut omówienia plus kilka minut na dyskusję i zebranie pomysłów uczestników.

2. Ćwiczenie integracyjne „Kartka z emocjami”

Cel:

- Ćwiczenie twórczego myślenia – przedstawiania uczuć w plastycznej formie, rozwój myślenia abstrakcyjnego.

Opis:

Uczestnicy w parach przeprowadzają „rozmowę” m.in. dzieląc się dobrymi uczuciami związanymi z danym dniem. Do dyspozycji mają kartkę papieru i coś do pisania. W całkowitej ciszy, bez wykorzystania symboli (liter, cyfr, oznaczeń uśmiechu) za pomocą całkowicie abstrakcyjnego rysunku starają się nawiązać kontakt.

3. Zabawa integracyjno-ruchowa „śledź”.

Cel:

- integracja grupy, ruchowa przerwa pomiędzy innymi zajęciami.

Opis:

Czas: do 5 minut. Uczestnicy luźno spacerują po sali. Każdy wybiera sobie osobę, którą dyskretnie śledzi – podąża za nią tak, by nie wzbudzić jej podejrzeń. Po pół minuty na polecenie (śledź) prowadzącego zabawę uczestnicy jak najszybciej kładą rękę na ramieniu osoby, którą śledziły. W kolejnej rundzie każdy wybiera inną osobę.

4. Zabawa integracyjna „zamiana”.

Cel:

- trening uwagi,
- zabawa integracyjna,
- prezentacja zjawiska szumu informacyjnego w komunikowaniu się.

Opis:

Każdy uczestnik wyobraża sobie mały przedmiot, który trzyma w ręku. Jeden z uczestników spisuje na tablicy wszystkie przedmioty. Zadaniem do wykonania jest luźne poruszanie się po sali i wymienianie się na przedmioty, zawsze posiadając tylko jeden przedmiot i zamieniając go na inny. Utrudnieniem jest konieczność zapamiętania liczby zamian. Zakończeniem zabawy, po sygnale kończącym wymiany, jest odznaczenie posiadanych przedmiotów na wcześniej utworzonej liście.

W podsumowaniu zwraca się uwagę na liczbę przedmiotów, które „zniknęły” ze stanu posiadania grupy.

5. Podsumowanie przeprowadzonych dotychczas w projekcie działań pod kątem szans i zagrożeń

Cel:

- ćwiczenie wprowadzające do ewaluacji projektu,
- zebranie informacji i opinii.

Opis:

W podziale na 3 grupy spisywane są wszystkie działania, które partnerzy przeprowadzili do tego momentu. Następnie przeprowadzona jest dyskusja ukierunkowana na przedstawienie wymienionych działań i wyłonienie mocnych stron oraz możliwych zagrożeń w kolejnych etapach pracy.

6. Ćwiczenie „sylwetka uczestnika”

Cel:

Omówienie działań dla dzieci i młodzieży przeprowadzonych w projekcie z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań uczniów.

Opis:

Ćwiczenie realizowane w 3 - 4 grupach i polegające na wyobrażeniu sobie sylwetki uczestnika warsztatów (ucznia) od strony jego potrzeb oraz oczekiwań w stosunku do aktywności, w których bierze udział. Kolejnym krokiem w ćwiczeniu jest przedyskutowanie i

nałożenie wymienionych oczekiwać na przeprowadzone w projekcie działania dla uczniów.

W dyskusji można posłużyć się następującymi pomocniczymi pytaniami:

- Jak warsztaty / działania zrealizowane w ramach projektu oceniają uczniowie?
- Jaka była frekwencja uczestników – czy nie ubywało ich wraz z kolejnymi warsztatami? Jaka była atmosfera współpracy, zaangażowanie uczestników?
- Czy były zgłaszane jakieś potrzeby i pomysły przez uczniów?

7. Dyskusja „Jak widzimy wzmocnienie własnej wartości uczniów w projekcie PPPT”?

Cel:

Ewaluacja prowadzonych działań.

Opis:

Dyskusja - przedyskutowanie wszelkich działań projektowych pod kątem wzmocnienia własnej wartości uczniów.

8. Warsztat „Plan festiwalu”

Cel:

Omówienie i zaprojektowanie finału projektu.

Opis:

Uczestnicy podzieleni na grupy liczące 3 – 4 osoby dyskutują i spisują kluczowe elementy organizacji spotkania finałowego:

- czas trwania,
- próby poszczególnych grup na scenie (oswojenie się),
- kolejność, organizacja spektakli, scenografia,
- posiłek,
- integracja uczestników itd.

Dyskusja nad wyborem najlepszych rozwiązań i dopasowanie ich do możliwości organizacyjnych.

9. Podsumowanie spotkania

Załącznik 3 – Wypowiedzi uczniów po zwiedzaniu i udziale w warsztatach teatralnych w Teatrze Baj

Pytanie zadane dzieciom: *Podczas wizyty w teatrze Baj najciekawsze dla mnie było:*

Teatr Baj, 20 czerwiec 2016 rok, Szkoła Podstawowa nr 73

- Najbardziej mi się podobało jak byliśmy na scenie i w garderobie. Nastka, lat 7.
- Gdy graliśmy na scenie bo to było dla mnie najciekawsze i najfajniejsze i jeszcze podobało mi się granie lalkami. Dziś spędziłam najfajniejszy Dzień bo teatr baj jest fajny i magiczny.
Natalia, lat 9.
- Najfajniejsze było jak graliśmy na scenie i graliśmy kukielkami. Matylda, lat 6.
- Najbardziej mi się podobało wszystko. Alicja, lat 6.
- Najciekawsze było dla mnie Wszystko! Najciekawsze było jak zobaczyłam pokoje aktorów. Lilia, lat 10.
- Najbardziej mi się podobało że wystąpiliśmy na scenie. Podobało mi się jeszcze stroje. Było bardzo fajnie jak pierwszy raz występowałam na scenie. Diana, lat 8.
- Najbardziej mi się podobało wszystko! Wszystko było fajne garderoba, scena, kukły, pracownia. Wszystko mi się podobało było bardzo fajnie. Ania, lat 10.
- Było naj ciekawsze gdy graliśmy na kukielkach i pacynkach. Jak się przebieraliśmy w szatniach wyglądałyśmy ładnie. Oliwia, lat 10.

21 czerwiec 2016, Gimnazjum 31

- Najciekawsze był: pobyt w garderobie, improwizacja na scenie, zabawa lalkami.
Weronika, lat 15.
- Najciekawsze było kiedy graliśmy (improwizowaliśmy) krótką scenką na scenie przebierani za różne postacie. Michał, lat 16.
- Najciekawsze była „zabawa lalkami” oraz nauka jak się nimi ruszać, garderoba, granie na koniec spotkania oraz spotkanie z Panią Suzuki. Karolina, lat 16.
- Pokaz kukielek i ogólnie teatr i scena. Chciałabym kiedyś na niej grać :D. Zuzia, lat 15.

- Jak graliśmy różne sceny i jak poznawaliśmy kukielki. Andrzej, lat 17.
- Improvizowanie scenek na głównej scenie. Konrad, lat 16.
- Kukielki i przedstawienie w którym gram. Sebastian, lat 15.
- Improvizowanie scenki lalkowej, oraz możliwość występu na dużej scenie. Mateusz, lat 16.

21 czerwiec 2016, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

- Najciekawsze było przedstawienie, zabawa kukielkami oraz fajna zabawa. Marcel, lat 13.
- Najciekawsze było występowanie na scenie oraz zobaczenie kostiumu. Zuzia, lat 12.
- Występowanie na scenie oraz zobaczenie kostiumów. Ola, lat 13.
- Najciekawsza była scena na której występowaliśmy i zabawy z kukłami. Arkadiusz, lat 13.
- Najciekawsze było bycie aktorami, ale za bardzo nie lubię teatru, wolę być aktorem i pracować w telewizji. Dzisiejszą wizytę oceniam 8,5 na 10. Marcin, lat 13
- Najciekawsze było granie na scenie. Damian, lat 13.
- Bardzo fajne, ładne i ciekawe stroje. Poznałem różnych aktorów. Widziałem różne kukły. Występowałem w teatrze. Oskar, lat 10.
- Granie na scenie i zwiedzanie garderoby. Klaudia, lat 10.
- Wspólna zabawa i współpraca podczas występowania na scenie. Iza, lat 13.
- Najciekawsze były pacynki i sam koniec. Nicole, lat 11.
- Najciekawsze było robienie spektaklu i robienie historyjek z pacynkami i tańczenie z kukłami, zwiedzanie. Ania, lat 10.

21 czerwiec 2016, Szkoła Podstawowa nr 258

- Jak bawiliśmy się lalkami, światło i przebieranie się. Ola, lat 9.
- Nic, bo nic mi się nie podobało. Mateusz, lat 9.
- Przebieranki. Kacper, lat 9.
- Bycie w garderobie, foyer, na scenie, występowanie kukielkami za parawanem. Maciek, lat 9.
- Mi najbardziej się podobało ten teatr przed widownią. I jeszcze podobało mi się teatrzyk z kukielkami. Dominik, lat 8.

- Jak robiliśmy własne przedstawienie, były ładne ozdoby i ubiory oraz jak ozdabialiśmy pacynki. Agnieszka, lat 9.
- Oglądanie i robienie scenek za parawanem. Julia, lat 9.
- Przedstawienia z pacynkami i że sami mogliśmy zrobić własne przedstawiania. Jan, lat 9.
- Jak byliśmy na scenie i robiliśmy przedstawienie. I jak robiliśmy przedstawienie za parawanem. Madzia, lat 9.
- Jak występowaliśmy pacynkami i jak rozmawialiśmy. Jak się przebieraliśmy. Asia, lat 9.
- Jak Julka i Janek grali małe przedstawienie. Janek grał niegrzecznego chłopca, a Julka jego odpowiedzialną mamę. Na końcu Pani oprowadzająca pokazała swoją ulubioną wróżkę. Zabrała nas do damskiej i męskiej garderoby. Ja byłam klaunem. Miałam białą muchę w czerwone kropki i czerwoniutki nos. Lusia, lat 9.
- Jak robiliśmy własne przedstawienie pacynkami, Jak się przebieraliśmy w damskiej garderobie i jak moja koleżanka i kolega robili teatrzyk. Też mi się podobało jak pani machała czarownicą. Daria, lat 9.
- Jak staliśmy na scenie i otworzyła się kurtyna i kiedy malowaliśmy się i ubieraliśmy się w garderobie damskiej. Martyna, lat 8.
- Przebieranie za króla i za rycerza i bawiliśmy się za parawanem lalkami i dostaliśmy książki. Robert, lat 8.
- Ubieranki i malowanie i lalki i wchodzenie na scenie. Paulina, lat 8

21 czerwiec 2016, Szkoła Podstawowa nr

- Najciekawsze było to gdy mogliśmy zagrać na scenie. Polecam to miejsce wszystkim osobom lubiącym aktorstwo. Karolina, lat 12.
- Moim zdaniem najfajniej było gdy robiliśmy przedstawienie które sami improwizowaliśmy, a także przygotowania. Julia, lat 12.
- Garderoba i przedstawienie przez nas stworzone! Chciałabym to powtórzyć !!! ☺. Ewa, lat 12.
- Przebieranie się w różne postacie i granie ich na scenie. Miły teatrzyk z kukielkami. Amelia, lat 12.
- Występowanie na scenie. Maks, lat 12.
- Robienie razem kukielek, bo była to świetna zabawa. Krystian, lat 12.

- Udawanie aktorów i granie na scenie. Mały teatr. Ola, lat 12.
- Przygotowanie spektaklu z lalkami o różnych odczuciach. Przebieranie się w garderobie za nimfy, królów, królowe i złodzieje. Branie udziału w prawdziwym przedstawieniu. Ola, lat 12.
- To, że występowaliśmy. Na początku się trochę bałem ale nie miałem czego. Było super. Jeszcze zaciekało mnie jak się robi lalki. Adrian, lat 12.
- Granie w teatrze. Robert, lat 11.
- To że przewodniczka i aktorka pozwoliły nam zrobić własne przedstawienie lalkowe i zobaczyć jakie są podczas występu emocje. Podobało mi się też to, że byłam w garderobie, a następnie z kolegami graliśmy improwizację na scenie. Wiktoria, lat 12.
- Wtedy gdy poszliśmy do garderoby i przebieraliśmy się a potem improwizowaliśmy przedstawienie. Marek, lat 12.
- Nasz występ i garderoba. Przygotowania. Kostiumy. Klaudia, lat 12.
- Przebieranie się w stroje do przedstawienia. Mateusz, lat 12.
- Robienie swoich spektakli. Kuba, lat 12.
- Występ mi się najbardziej podobał. Kacper, lat 12.
- Występowanie na scenie przedstawienia. To było najlepsze ☺. Małgosia, lat 12.
- Występowanie. Mateusz, lat 12.
- Garderoba oraz występ na scenie gdzie improwizowaliśmy. Monika, lat 12.